

Want aan anderen leg je rustig datgene voor wat je voor jezelf nooit en te nimmer zou kunnen accepteren. Voor anderen neem je bepaalde dingen zeer strikt en nauwkeurig, waarmee je zelf - nu ja, dat kun jij toch wel doen - de hand nogal eens licht.

Dat is nu juist hetgeen, waaruit ons zondigen geboren wordt - indien ik dit tenminste al zo mag noemen -. Dat is hetgeen, dat ons belèt de wereld te zien, zoals zij werkelijk is. De waanvoorstellingen, die worden geboren vanuit het feit, dat wij menen de waarheid te beleven en in ons de waarheid te dragen zonder meer.

Wat moet dan de Verlossingsgedachte ons brengen? Wel. Jezus' leer geeft ons daarop een antwoord.

Wij moeten ons bekommeren om onze medemensen. Wij moeten medelijden hebben met onze medeschepselen. Wij moeten voortdurend opgaan in het totaal van het leven. Wij moeten bereid zijn om het wel en wee van anderen zo nodig vóór óns eigen wel en wee te zetten, afschattende wat in het leven het belangrijkste is. Wij moeten een offer kunnen brengen, zelfs het offer van je leven, zelfs het offer van alle vreugden, die je te wachten staan.

Je moogt niet ten koste van anderen, of door een toeval rijker zijn dan een ander, zegt Jezus. Je moogt niet zeggen: Ik heb nu eenmaal zoveel en zal daar goed mee doen, zo het mij goed dunkt. Je moogt ook niet zeggen: Dit zal ik aan een ander geven, opdat hij het besteedde volgens mijn inzichten.

Dat zijn allemaal beperkingen. Dat voert steeds terug tot het eigen denken, het eigen wezen, tot de eigen persoonlijkheid.

Ik geloof, dat, wat Jezus ons leert: Wanneer gij twee mantels hebt, zo schenk er één weg....Geef Uw bezit aan de armen en volg Mij.....enz. moeten worden gezien als de ware uitdrukking van Zijn opvatting omtrent het leven en bestaan. Leven en bestaan als deel van het geheel, niet als eenling. Leven en bestaan niet als iets, dat als kernpunt van de wereld geboren is, maar als een kleine cel in het organisme van de Goddelijke Schepper.

Wanneer wij zo onszelven kunnen zien, dan zijn wij inderdaad verlost. Verlost van zeer vele dingen. Dan vinden wij de weg, die wij moeten gaan om te komen tot de Vader.

De Christusgedachte zegt ons niet, dat wij een ieder gelijkelijk onze naaste moeten noemen. Let wel: Een naaste is degene tegenover wie wij verplichtingen hebben, of tegenover wie wij dienstig kunnen zijn. Wij moeten iets aan andere kunnen geven, al is dat dan misschien nog zo onstoffelijk, of iets van een ander kunnen ontvangen, voordat wij kunnen spreken van onze naaste. En het is juist die naaste, die wij lief moeten hebben, gelijk ons zelve.

Er is dus hier wel degelijk sprake van een selectief proces in de Christusgedachte. Het is niet zo, dat je de hele wereld nu maar om de hals hebt te vliegen en te zeggen: Wereld, wat ben ik blij, dat je bestaat. Ik zal mijzelf wel nederig voor je offeren.

Je moet kunnen zeggen: Wereld, ik wil mijzelve zijn zo goed ik kan, maar niet met of door misachting van Uwe waarden. Wereld, wanneer gij mij iets geeft, of ik U iets geven kan, is er ook een band tussen ons. Vanaf dat ogenblik zijn wij één en gelijk.

Ik weet niet, of gij dit betoog wilt volgen, maar ik neem aan, dat gij de hoofdgedachte begrijpt.

Christus is niet een persoon. Christus is een wijze van bestaan in een direct contact met God. Een wijze van bestaan, die uiteindelijk ook voor ons bereikbaar zal zijn. Een wijze van bestaan, waar wij met evenveel redelijke moed en durf op af kunnen streven, als op elk meer stoffelijk doel. Iets, wat meer waard is, dan al het andere, wat wij in stof of geest kunnen bereiken.

Deze gedachte leeft onder de mensen, want er zijn nog vele mensen, die van binnen uit leven.

Nu bedoel ik niet, dat zij vanuit zichzelf de wereld gaan bezien, maar dat zij in zich de gehele wereld beleven: Alle lijden en alle vreugden der mensheid leven a.h.w. ook in hun eigen wezen. Zij vinden daar weerklank.

Dat zijn vaak mensen, die zeer veel zorgen en zeer veel lijden kennen, maar die ook vreugde kennen, groter dan een gewoon mens zich voor kan stellen.

Het zijn mensen, die dwazen zijn, of rebellen en opstandelingen volgens de mening der "normalen". Maar het zijn ook mensen, die vrij zijn en anderen ook vrijheid geven.

Er zijn landen, waar die vrijheid zeer beperkt is. Toch leeft zelfs dáár de Christusgedachte onder de mensen. Want ook daar zijn mensen, hooggeplaatsten en nederigen, die hun hele leven wijden aan de mensheid, aan het bestaan, aan het zijn. Die voor zich niets vragen dan het hoogst noodzakelijke, wier vreugde de vreugde der mensheid is; wier lijden het gebrek en het tekort van de mensen is.

Dergelijke mensen leven in koninkrijken en keizerrijken, in republieken, in grote democratische staten en in kleine vergeten landjes. Over de gehele wereld zijn er mensen, die de gedachte aan Jezus' leer in zich dragen, anders dan zij normalerwijze wordt geïnterpreteerd. Anders, dan zij normaal wordt beleefd.

Want wij kunnen nu eenmaal niet zeggen, dat wij werkelijk Christenen zijn, of de Christusgedachte uitdragen over de wereld, zolang wij het geweld nog kennen. Wij mogen niet spreken over het Christendom in ons, of in de mensheid, zolang men nog verschillen kent van huidskleur, stand of nationaliteit als waarde-bepalend voor het mens-zijn.

Ik zou haast zeggen: het ware Christendom heeft verschillende dingen gemeen met het theoretische communisme. Schrikt U niet. Ik ben geen communist in die zin en zal dat nooit worden.

Maar.....Het Christendom is internationaal en kent geen verschil in huidskleur e.d. Kerken en gelovigen wel.

Kort geleden is er een groot protest geweest in een staat uit het Zuiden van Noord-Amerika, omdat een neger-priester in een blanke kerk de mis las. Dat was een schandaal. Ik weet niet, hoe er verder op is gereageerd. Maar een waar Christen zou tegen dergelijke mensen ongetwijfeld hebben gezegd: Blijf dan maar weg. Als je zo meent te kunnen denken, zul je nooit begrijpen, wat Jezus voor de mensheid was. Meest je dus nu maar niet de gedaante en gestalte van een waar Christen aan.

Ergens anders is iemand geweest, die in een kerk tegen een pope zei: Maak je poppenkast toch niet zo lang. Die mensen hier moeten gaan werken. Inplaats daarvan zitten zij nu hier te bidden. Zo dadelijk staan zij voor U te bedelen.

Die pope sprak over die mens een vloek uit. De pope was geen Christen, maar ook de ander niet. Zij waren beide geen Christenen.

Christendom en Christusgeest zijn gelijkmakers. Een vorst of een bedelaar, geldmagnaat of armlastige, priester of Godloochenaar, zij zijn alle mensen, allen schepselen Gods. Zij zijn allen wezens, waarin God leeft en als zodanig gelijk. Dan: Helpen! Hulp!

Een mensemens heeft recht op Uw hulp, omdat hij mens is. Wat denkt U dan? Klinkt dat te communistisch? Of te socialistisch?

Zeker, er zijn voldoende theorieën, die dergelijke dingen in een theoretische staatvorm naar voren brengen. Maar met het ware Christendom is er toch een verschil:

Men dwingt U niet die hulp te aanvaarden, noch ze te geven. Het wordt vanzelf sprekend geacht, dat gij als mens niet anders kunt doen dan helpen. Zoals het vanzelf spreekt, dat een waar Christen in nederigheid ook alle hulp zal weten te ontvangen, die hem geboden wordt, wanneer hij ze nodig heeft.

Geenrijkdom meer. Natuurlijk niet. Want wanneer je een waar Christen bent, wanneer de Christusgeest in je leeft, wat heeft geld en goed dan te zeggen? Wat betekent dan macht? Dan is er geen verlokking nodig om je er toe te brengen je plicht te doen. Geen extra-salarieëring nodig om je er toe te brengen om hard te werken. Dan werk je voor de gemeenschap. Dan werk je om de wereld, om de mensheid, om de Schepping tot een grotere volmaaktheid te brengen. Dan vraag je daar niets voor.

Het klinkt U misschien, of er maar heel weinig Christenen zijn op de wereld. Toch valt dat nog wel mee: want er zitten kleine klerken ergens in een bureau, of ergens op een ministerie, die veel meer werken, dan zij ooit zouden bedoeven te doen. Mensen, die zwoegen en slaven, de hele dag lang. Die proberen iedereen te helpen, altijd maar weer, omdat zij Christenen zijn.

Er zijn kleine middenstanders, die credit geven en nog eens credit tot zij er zelf bijna aan kapot gaan en het weigeren op daaduur aan degenen,

die anders kunnen. Maar die liever voor niets zouden geven, dan te weigeren aan degenen, waarvan zij weten, dat zij behoeftig zijn, dat zij in nood verkeren.

Er zijn staatslieden, die geen eigen leven meer kennen, omdat zij vechten voor hetgeen zij zien als het beste voor de mensheid en de wereld. Dat zijn ook Christenen. Al deze mensen.

De oude mannen en oude vrouwtjes, die zijn uitgerangeerd en gepensioneerd, die hun lege dagen vullen niet zoals vele anderen met wat druk-doen en wat gezellig-doen, met wat roddelen en babbelen, maar met voortdurend te zoeken naar de mogelijkheid nog een taak voor een medemens te verrichten. Dat zijn ware Christenen.

De weg, die Jezus ons gewezen heeft, schenkt ons zeer veel. Zij schenkt ons vrede. Want indien wij overtuigd zijn, dat wij alles zo goed mogelijk hebben gedaan, dan vinden wij in ons de kracht om ook het ergste, wat het leven ons kan doen, te dragen. Alleen wanneer wij schuld hebben, schuld ten opzichte van onszelf en de mensheid, of ten opzichte van het leven, kunnen wij werkelijk bang zijn, dat kan iets ondragelijks worden.

Geluk, omdat elk klein zaadje van bewustwording, dat wij achter mogen laten, omdat elk spoortje van wijsheid, dat wij elders ontdekken, voor ons een nieuw bewijs is van de volmaaktheid van de Schepping en de Schepper, ons wordt tot een vreugde en geestelijke schoonheid.

O ja, er zijn Christenen in deze wereld. Er is een Christendom van de daad naast het Christendom van het woord. Je kunt die mensen niet onderbrengen in bepaalde categorieën. Je kunt niet zeggen: je vindt ze in deze kerk, of in gene belijdenis. Zij zijn overal. Soms heten zij niet eens Christenen, maar zijn het Tao-isten of Boeddhisten. Het zijn misschien domme heidenen vanuit het Westers Christelijk standpunt. Maar zij leven de leer. Dat is hetgeen, waarom het gaat in deze dagen. Dat is hetgeen, waar het om gaat in het gehele leven.

Wat voor betekenis heeft de geboorte van Jezus op deze aarde, wanneer niet de mensheid volbringt, wat Hij hen heeft aangetoond, dat voor de mens te volbrengen is?

Hij heeft de mensheid verlost, inderdaad. Hij heeft ze de weg gewezen in de beslotenheid van een egoïstisch en ego-centrisch bestaantje. Hij heeft ze de weg gewezen in de Schepping, waarin het de Schepper is geopenbaard. Hij heeft de waarheid getoond van het leven: Dat niets, maar dan ook niets de mens onmogelijk is, wanneer hij wandelt met zijn God. Hij heeft getoond, hoe het kan.

Aan ons is het Zijn voorbeeld te volgen in sferen en werelden. Altijd maar weer zullen wij trachten dit "IK" niet te beleven als de "belangrijkste persoonlijkheid in de wereld of in de sfeer" vanuit ons eigen standpunt.

Integendeel, om onszelf te beleven als deel van God, een deel van de Goddelijke uiting, deel van het Goddelijke rijk, dat ook in ons leeft, alleen reeds door de levenskracht, die ook de onze is. Levenskracht uit de Schepper geboren.

Zo kunnen wij de Christusgeest vinden. Ook in deze dagen en in deze tijd. Wij kunnen ze vinden in elke wereld en in elke bestaanstoestand. Want het is onze taak, ja onze plicht, om het offer, dat gebracht is toen een hoge Geest incarneerde en Zich als mens zelfs tot de schanddood liet veroordelen, niet onbeantwoord te laten. Ons niet in spitsvondige theologieën en sofistie-rijen, omtrent hoe dit of dat nu toch wel bedoeld is, te begraven, om te leven.

Gij zijt op deze wereld, mijne vrienden, en deze wereld vraagt van U niet, dat gij datgene nu reeds zult trachten te zijn, wat een ander eerst ná de overgang wordt.

Gij zijt op deze wereld, omdat gij op deze wereld behoort te leven en anders niet. Maar dan: te leven in de juiste verhoudingen en het juiste verband; het juiste evenwicht en verband vinden wij in het Goddelijke door het Goddelijke. U uitende tot het Goddelijke, omdat gij niet anders kunt. Omdat de wereld voor U in elk aspect, in elke uiting, vertegenwoordigd, hoe wonderbaarlijk zoet, of hoe giftig stekelig ook, voor U is een deel Gods.

En indien gij alles benadert als een deel Gods, aanvaardt als een deel Gods, en behandelt als een deel Gods. Dan hebt gij dat Koninkrijk Gods gevonden, dan hebt gij de Verlossing aanvaard, die Jezus op aarde wilde brengen. Ik dank U voor Uw aandacht. Goedenavond.

Goeden avond, vrienden,

Het tweede onderwerp is dan weer een onderwerp voor Uw rekening. Zoals U gemerkt heeft, is er enigszins tegemoet gekomen aan de vele wensen en klachten, die werden uitgesproken, toen bleek, dat Uw recorder niet in staat is geweest de vorige keer de eerste lezing vast te leggen. Want ongeveer hetzelfde onderwerp is ook nu behandeld met dezelfde inslag. Maar nog net zó met andere woorden, dat het voor U toch nog boeiend kon blijven.

Wij hopen, dat U daarmede tevreden bent.

Het tweede onderwerp is Uw eigen keuze. Daarover kunt U ons dus niets wijten. Welk onderwerp zal het zijn?

x Ik heb hier wel een vraag. Misschien kunt U daar een onderwerp van maken. In het werk over symbool en werkelijkheid van de hand van de Heer Broom Quint (?) over het brood.

Jezus zegt, dat Hij het Brood des Levens is. Hoe die uitspraak bedoeld is, zal wel nooit opgehelderd worden. Wij in onze dagen kunnen dat nog alleen als een godsdienstige beeldspraak opvatten.

De vraag is nu: Kunt U de bedoeling van voornoemde uitspraak ophelderen, vooral waar Egyptische gegevens onubbelzinnig aangeven, dat het in het brood en in alle voedingsmiddelen een kracht schuilt, die scheppend is en daarom te vereren als symbool van het leven. De Katholieken vereren het brood als het lichaam van Christus.

Ja. Dat is wel een aardige vraag en wel een aardig onderwerp ook. Brood is het symbool van de ideale voeding. En aangezien de vragensteller in zijn citaten en probleemstelling niet aarzelt terug te gaan naar het oude Egypte, mag ik mij de weelde wel permitteren om bij de beantwoording ook wat terug te gaan naar de oudere tijden.

Wat was eigenlijk het voedsel, waarop men in vroegere tijden altijd wel kon vertrouwen? Dat was de aarde voortbracht. Niet het vlees.

Dagen betekent bloedvergieten, gevaar. Maar de graszaden van de grotere grassoorten waren belangrijk, want als er dan ook niets meer te vinden was, wanneer je die geoogst had, dan leed je geen gebrek. Dan had je altijd nog iets achter de hand; het was voedsel. Ook wanneer die zaden in den beginne niet direct smakelijk werden opgediend. Want het was toen nog zo, dat zij iemand, die het moderne kippenvoer als een Lucullus genoemd zouden hebben,

Maar wij kunnen toch zeggen, dat ook in die tijd reeds begrepen werd, dat dit uit de aarde geborene voedsel eigenlijk het ware was voor het menselijke bestaan. Het was zekerheid, het was het leven zelve.

Vandaaruit hebben zich een hele reeks beschouwingen ontwikkeld juist over de granen.

Zoals U misschien weet, zijn de granen eigenlijk gemuteerde en veredelde grassoorten. Daarvan stammen zij dus af.

De veredeling bracht met zich, dat men ging dromen over dat, wat zou kunnen zijn. Nu ga ik eens citeren:

Nederlandse legende. En het graan groeide nog met aren, die rijkten tot aan de grond. Het was een land van volle rijkdom en weelde. De mensen verwaarloosden het voedsel. De vrouwen kanden er hun haren mee, zij wreven er hun vuile handen mede en de korrels vielen ongebruikt op de grond.

Toen werd het zwerk donker. De vertoornde God heeft een vloek uitgesproken en vanaf die dag heeft het koren slechts een kleine halm.

Dit is Nederlands-Duits. Wij kunnen dus zeggen: de laagvlakte van Europa. Egypte. Het land, waar de doden leven, die gewogen zijn en niet te licht bevonden. Dat wegen stamt ook uit Egypte, zo U misschien weet.

De weegschaal van Justitia is eigenlijk de schaal van Maät, waarin de ziel gewogen wordt tegen hetgeen zij zelf omtrent haar leven heeft verklaard. Waarbij de schalen precies, of bijna precies in evenwicht zijn, altijd de veer van Maät wordt geworpen in de schaal des Lichts.

Maät is hier goedertierend recht en vruchtbaarheid. Waardoor dan de schaal nog wel eens ten gunste over zou slaan.

Dit land der doden dan heeft de vorm van een driehoek. Ook een symbool. In dit land groeit het koren met halmen, die rijken tot aan de bodem. Indie. Een verhaal over de rijst, dat in de begintijd groeide met halmen tot aan de bodem en toen heeft de mens gezondigd tegen de Goden en een vertoornde God nam alle voedsel van de wereld weg.

Toen kwamen de dieren; de vogels stegen ten hemel, de dieren riepen

omhoog om genade.

Toen heeft de God de rijst teruggegeven, doordat een vogeltje, dat op de rug van een adelaar omhoog was gestegen één korrel van dat voedsel kreeg. Indiaanse legende. De Mais. Die komt ook uit de Eeuwige Jachtvelden, het Land boven de wolken. Het wordt gestolen. Dáár groeit het met aren tot aan de bodem. Maar de Goden, de Manitoe's, vertoornd over het feit, dat de mens het Goddelijk voedsel op aarde heeft gestolen, beginnen de strijd met een bekend medicijnman, een groot held en tovenaer en na deze strijd blijft dan de mais over met slechts enkele kolven, inplaats van één kolf in zichzelf, zoals dat behoort bij de Navajo's en de Mohaves, duidelijk wordt gezegd in de overlevering.

Ik haal zo'n paar voorbeeldjes aan om U te laten zien, hoe belangrijk het is, want men zag in dit voedsel, dat de aarde voortbracht, een gave van de aarde en een deel van het leven van de aarde. Het kwam uit het Niet. Het was levenskracht van de aarde. Het was de aarde. De aarde, dat was je leven, je wereld, je God. Dit was het brood, het lichaam van de God.

Wij vinden dan ook vanaf de oudste Oudheid tot heden tendage toe het gebruik om brood en broodkoeken met een heilig merk te besnijden, te bestempelen, ofwel dit merk in te bakken.

De oude tijd. De Germanen. Toen werd een hamer met een punt van het mes in het brood gegrift, vóórdat het werd aangesneden. Overgebleven in het Christendom hiervan is de gewoonte met het punt van een mes een kruisje in het brood te griffen voor het aansnijden. Dit vooral in de vele Katholieke landen.

Het inbakken van een Ankh-symbool in verschillende landen, o.a. Nepal; was tot voor kort nog algemeen gebruikelijk en zelfs nu nog niet geheel uitgeroeid.

Het ingriffen van zekere levenssymbolen bestond in Egypte. De symbolen varieerden naargelang de God, die men vereerde.

U begrijpt dus wel, dat van het begin af aan de gehele Oudheid door tot aan deze dagen eigenlijk toe - alleen de laatste tijd begint de mens dat een klein beetje te vergeten - dat het brood, het hoofdvoedingsbestanddeel, heilig was.

U eet nu aardappelen. Maar U weet wel, dat de aardappelen eigenlijk pas kort hier in Europa zijn. - Ik meen, dat Walter Raleigh die nog mee heeft gebracht het eerst. Dus die voeding van deze dagen bestaat eigenlijk met die aardappelen als volksvoedsel eerst kort. Vóór die tijd was het hoofdbestanddeel van de voeding: meel, koren, brood.

Wanneer er alles was en geen koren, zo dacht men vroeger wel, dan hongerde je dood. Brood was het leven zelf en werd door God aan de wereld geschonken. De mens zelf kan het niet, dat koren, zoals een dier, dat je jaagt, bedwingen. Hij kan het aan de aarde toevertrouwen en de aarde geeft hem die gave terug. Soms honderdvoudig, soms haast niets. Daar zit nu eigenlijk de hoofdzak van de gedachten rond het brood.

Het brood is het lichaam van de wereld en de wijn, de vruchtensappen zijn het bloed van de wereld. Dezen worden door de wereld voortgebracht opdat de mens kan leven.

Vanuit die symbolen gaan wij dan verder. Het is begrijpelijk, dat b.v. op het ogenblik de Katholieken nog geloven aan het brood als een symbool voor Jezus' lichaam.

Dat is helemaal zo vreemd niet, want uiteindelijk heeft Jezus bij dat laatste Paasmaal inderdaad gezegd: "Neem en eet, dit is Mijn lichaam". Niet bedoelende het lichaam, dat gekruisigd zou worden en waarmee Hij aan tafel zat, maar eigenlijk zeggende: "Dit is een deel van de levende Kracht. Dit is het leven Gods a.h.w."

U zult begrijpen, dat zo ook daar het brood heilig is geworden. Het eten van enig brood, vaak met enig zout, maar soms ook reeds zonder zout, betekent in vele gevallen reeds het verwerven van een vrijplaats door de rechten van de gast en de wetten van de gastvrijheid:

"Wie Uw brood gegeten heeft, zult gij niet verloochenen".

Dat is een wet, die werd doorgewoerd in het Middeleeuws Europa.

In Worms is nog in 1770 een vonnis uitgesproken tegen een meester. Ik meen, dat het een meester-schoenmaker was, of een meester-kuiper. Ik weet dat niet uit mijn hoofd. In ieder geval had die een leerling aan zullen nemen. Die jongen kwam, hij kreeg een maaltijd daar, daarna werd hij weer

weg gestuurd. Die jongen ging toen klagen bij de vakgroep.

Nu ja, het heette toen gilde, maar het was ongeveer hetzelfde als tegenwoordig een vakgroep.

Die brachten de zaak voor de rechter en toen werd deze meester veroordeeld om, ofwel een trenn-geld - een scheidingsgeld - uit te betalen, ofwel deze knaap inderdaad als leerling op te nemen. "Want", zo zei de rechter, "hij heeft Uw brood gegeten".

Het eten van iemands brood betekent, dat je met hem gezamenlijk de Goddelijke kracht deelt. Waarom bijgelovige mensen alles liever doen dan schade berokkenen aan iemand, die hun brood heeft gegeten.

In Albanië is het zelfs op het ogenblik zó, wanneer U brood heeft gedeeld met iemand, - al mag die dan Uw grootste vijand zijn -, U in zijn huis en op zijn bezit veilig bent. Daar zal niemand U beroeren, of ook maar enig onrecht aandoen. Wanneer deze man er misschien op zit te hopen, dat U dood gaat, dan zal hij nog Uw leven verdedigen tegen anderen, die U kwaad zouden willen doen.

Waarom? Gij hebt dezelfde levenskracht in U. De ondergrond van deze gebruiken is het geloof, dat, wanneer hij zou falen tegenover U, of Uw leven zou nemen, hij daarmee ook zijn eigen leven zou nemen.

In U leeft dezelfde kracht. Gij zijt deel van hem geworden a.h.w. Begrijpt U?

Het brood is dus hier zelfs geworden tot een symbool van levende kracht die in ons is, omdat het direct uit de aarde komende en gezien als directe uitdrukking van de aarde. - Vergeet niet, primitieve volkeren zien de aarde, ofwel zelf als God, ofwel de kracht, waarop de Goden gaan -. De mens, voortkomende uit en gevoed wordende door deze aarde, de kracht dezer aarde zoekt en ziet in het hoofdvoedsel, het brood, waarin dan het beeld van de levende kracht wordt ingelegd.

Heb ik het er goed afgebracht zo? Vindt U, dat het er mee door kan? Ik ben Henri niet, zoals iemand daar zit te zeggen. Ik gebruik nu wel een zelfde uitdrukking, maar toch ben ik Henri niet. Is daar nog iets over op te merken, of over te vragen?

x In het Oude Testament wordt erop gewezen, dat David in de tempel doordrong en van de toonbroden at, die aan God waren gewijd. Dit was streng verboden. - Begrijpelijk. Want de toonbroden "Het brood des Heren". Zo hij at van deze toonbroden at hij dus ook van het leven des Heren. Duidelijk?

x U heeft ook gezegd, dat men het leven deelt van degene, diens brood men eet. -ardon, dat heb ik niet gezegd. Ik heb gezegd, dat men dat gelooft .

x Men zegt ook wel: Wiens brood men eet, wiens woord men spreekt. Dat is dan ook vanzelfsprekend.

- Ik vind juist, dat dat helemaal niet vanzelf spreekt, want dat zou betekenen, dat ik terwille van het brood, - dat hier niet staat, let wel, als brood, - soort voedsel, maar als brode, levensonderhoud. De woorden spreekt van degene, door wie ik in mijn levensonderhoud kan voorzien.

Laten wij eens aannemen, dat ik weer op deze wereld kom. U heeft het veel drukker dan U het nu al heeft en bent b.v. chef van een of andere grote afdeling in een bedrijf. Ik kom bij U op dezelfde fabriek werken. Nu vertelt U mij vele lelijke dingen over ichts, wat ik heilig acht. Moet ik nu terwille van U Uw woorden spreken? Het is wel een tijdlang zo geweest. Al kreeg je dan maar een dubbeltje per uur, dan was je "rijk" betaald, hoor. Maar dan moest je wel degelijk je petje afnemen en als de baas zei, dat Rome het middelpunt van de wereld was, dan was het Rome. En zei hij Tibet, dan was het Tibet. Want anders werd je eruit getrapt, begrijpt U?

Hier zit het woord "brood" dus op een heel andere manier in en wij kunnen dan ook wel vast stellen, dat deze zegswijze van heel wat modernere origine is.

Maar ik meen, komt zij in de Nederlandse taal het eerst als uitdrukking voor rond 1807 - 1808. Dus in de tijd van Koning Lodewijk.

Het is een variant van een gezegde, dat indertijd door Pichecru's soldaten mee naar Nederland werd gebracht.

x De gedachte over het brood als belangrijk is anders toch heel oud, want Daniël en enkele anderen wilden in gevangenschap het brood van Koning Nebucadnezar niet eten. Wel wilde hij het graan van de akker hebben. De opzichter was daar nogal mee verlegen, want die was verantwoordelijk voor de gevangenen. Maar zij werden daarvan vet en dik, terwijl de anderen nog mager

waren. Daar zit zeker een symbool in?

Zeg dat alles niet zo hard. Zeker, er zit een symbool in. Maar als U het zo vertelt, zien wij vandaag of morgen alle dames naar het veld gaan, om zelf hun graan te halen. Maar toch is dit weer begrijpelijk.

Wanneer wij het brood eten van iemand, met wie wij niet harmonisch zijn, dan eten wij in het primitieve geloof - er zit wel een magische achtergrond achter - geen goed leven. Wij hebben ons brood en levensonderhoud te danken of te wijten aan iemand, met wie wij in strijd zijn. Het smaakt niet en wordt niet goed verteerd.

Zo zegt men ook: "Een slaaf wordt niet vet van de spijzen zijns meesters". Niet omdat hij de spijzen krijgt, maar meer, omdat zij hem toch niet zo goed zullen smaken.

Het graan op het veld was echter voor Daniël, zoals voor velen anderen een goede gave. Een goede gave van zijn God. Zo konden zij dit tot zich nemen en God danken, omdat Hij dat nog voor hen had achtergelaten. Daarin zat het verschil. Dat vet en dik worden lag dus aan de mensen zelf.

Het symbool is dus eigenlijk, dat bij de voeding, zoals bij alle dingen onze eigen gesteldheid een heel woord meespeelt. Men zegt dit alles meestal in de term brood. Want het brood is wel heel erg gewichtig geweest, tot er ander volksvoedsel kwam. Wat wij hier vinden over het brood vinden wij in andere landen dan ook vaak over het daar gebruikelijke volksvoedsel.

Wanneer U b.v. de Polynesische sagen en legenden nagaat, dan wordt er altijd over hetgeen er in de pot gekookt of gebrouwen wordt, gesproken. Dat was daar dus schijnbaar het belangrijkste. Zij kookten daar hun eten in een pot en aten verder gewoon vruchten. Die vruchten kwamen zo uit de natuur, altijd. Daar zat dus geen binding aan. Maar wanneer iemand uit zijn eigen pot, zoals dat meerdere malen zeer uitdrukkelijk wordt vermeld, U spijsde, dan waart gij bij en voor die persoon veilig.

Zo is er o.ä. een legende over een groot tovenaars, die iemand ontvangt. De tovenaars biedt hij alles aan. Hij vraagt: "Laat mij een bete nemen uit Uw pot". Dan gooit die tovenaars er schijnbaar per ongeluk een hand met as in en zegt: "Het spijt mij, maar de spijs is bedorven. Zij smaakt niet meer". Dan zegt de ander toch weer: "Laat mij eten uit Uw pot". Waarom? Zij moesten door gezamenlijk uit een pot te eten hetzelfde leven delen. De tovenaars kon dus de andere dan geen kwaad doen. Begrijpt U?

Diezelfde tendenz vinden wij eigenlijk heel de wereld door. Het is dan ook wel begrijpelijk. Want op de Keper beschouwt is het voedsel uiteindelijk voor de mens toch wel het meest belangrijkste.

Juist in de warmere landen was al heel gauw de landbouw voorname dan de jacht en de veeteelt. Tegengoedig is dat niet meer zo, maar vroeger waren de landen, waar het warm was de landen van de mensen, die hoofdzakelijk landbouw dreven en de landen van de jagers lagen verder naar het Noorden. Voldoende zo?

In Frankrijk heeft men het gebruik het brood bij de maaltijd te breken. Heel mooi en zeker heel zinrijk. Kunt U daar iets over vertellen?

Kijk eens, dat ligt wel het meest aan de gewoonte van brood eten, zoals de Fransen die hebben. Want een Fransman eet geen boterham, zoals U weet.

Hij heeft de gewoonte om een stuk van een zo heel dun brood - stokkebrood noemt U het hier, geloof ik - af te breken en dan plukt hij daar het wit meestal uit. Dat doet hij bij zijn soep en bij zijn koffie, zelfs als servet. Dat is dus de manier van eten.

Vroeger werd het brood natuurlijk haast overal gebroken. Men spendeerde daar geen mes aan. Dat was.....verwijfd. Een grote bout van wildbraad sneed je misschien af, maar als je gevogelte had, dan sneed je dat niet. Dat was kinderachtig. Dat moest je uit elkaar trekken. Je moest toch iets van je krachten laten zien.

Zo komt het tot gebruiken, die meestal dan aangepast zijn aan de voedingsgewoonten van volk of tijd. Het breken van het brood is zo in de Oudheid geworden tot een symbool. Gezamenlijk het brood breken als band van vriendschap, dezelfde levenskracht nemen a.h.w. Of het nu een mooie gewoonte is, dat ligt er maar aan, hoe U er over denkt.

Als je een Nederlander naar Frankrijk stuurt, duurt het meestal wel even, voor hij erg enthousiast is over de Franse gewoonte om het stokke-

x brood te breken en zo te eten. Hij houdt zich meestal voorlopig meer bij de pistolets. Zeggen wij dus maar liever: 's Lands wijs, 's lands eer. Het breken van brood, zoals Jezus dat deed op de berg, was dat dan ook een kwestie van voeding?

- Nou, nou. U drukt het wel een beetje dierlijk uit. Hedenavond vier uur wonderbaarlijke voeding der menigte, of zoiets. Maar goed.

Dat was geen kwestie van hypnose. Stelt U zich die hele situatie nu eens een beetje menselijk voor. Dan praten wij nog helemaal niet over een wonder.

Jezus heeft wat te eten. De anderen hebben wel wat bij zich, maar dat willen zij voor die anderen niet weten, want "die ander heeft vast niks en dan heb ik zelf ook niets". U weet, hoe de mensen zijn. Dan deelt Jezus van dat weinige uit. Ja, dankunnen wij dat voor hun eergevoel toch niet aannemen. Dus: zij hebben al. En eigenlijk kunnen zij desnoods voor buurman ook nog wel iets missen.

Vandaar, dat er toen korvan met brokken op zijn minst overbleven. Dat was dus geen kwestie van hypnose. Het was een tweeledig verschijnsel. In de eerste plaats: door Jezus' kracht waren die mensen veel sneller verzadigd dan anders. Zij aten dus veel minder. Daardoor leek het dus of er veel meer was. Zij hadden het gevoel, of zij een heel brood op hadden - bij wijze van spreken - met een paar vissen en hadden werkelijk nog geen kwart van een brood en een derde van een vis naar binnen.

In de tweede plaats, dat Hij door Zijn gebaar de mensen zichzelf van spijzen deed voorzien. Dat was de wonderbare spijziging, waarbij ondertussen zover van het onderwerp zijn afgedwaald, dat de overeenkomst tussen onderwerp en vraag er in ligt, dat er het woord "brood" er in voor komt.

Zullen wij de rest van de vragen maar aan de vragenrubriek overlaten? Ik weet niet, of U geluk heeft of pech deze avond. De kans bestaat, dat Henri zich aanmeldt na de pauze. Ik weet dat niet zeker. Maar in ieder geval, zelfs wanneer hij dat op zijn manier doet, dan kunt U zeggen, dat hij over het brood wel geen zoete broodjes zal bakken - om in zijn stijl te spreken - maar dat hij U toch zeker ook geen stenen voor brood zal geven.

Goedenavond.

-o-o-o-o-o-o-

Goeden avond, vrienden,

Elek wat wils, ofwel: De vraagbaak. Persoonlijke vragen worden niet beantwoord. Spaar je dus de moeite ze te stellen. De rest wordt beantwoord, zover als de anderen het kunnen en ik het kan zeggen.

x Kunt U een verklaring geven van de volgende tekst: "Werp Uw brood op de wateren en gij zult het vinden na vele dagen?"

- Ik geloof niet direct, dat daarmee "terugvinden" is bedoeld. Maar: Werp Uw brood op de wateren. Dan gooi je het per slot van rekening schijnbaar weg, van je af. Zo gaat het met heel veel dingen.

Wanneer je in het leven iets krijgt en je wijst het af, dan komt het later terug. Vaak zelfs beter. Het is dus zoiets als: Zaaït en gij zult oogsten. Want als je leeft - ja, niet wat sommige mensen leven noemen, hoor, want dat is geen leven meer - maar als je leeft, dan kun je alleen die dingen verliezen, die je tracht te behouden. Maar al hetgeen je van je afwerpt, dat gewin je, dat krijg je. Misschien gek?

Maar als wij iets voor ons alleen willen houden, dan sluiten wij het af van de Schepping. Wanneer wij het afsluiten van de Schepping, dan is het dood. Er zit geen leven meer in, dan hebben wij nog niets.

Aan de andere kant, wanneer wij de dingen in de wereld hun weg laten zoeken, dan krijgen wij evenals de wereld ons deel ervan.

Ik meen, dat dat wel de bedoeling zal zijn van deze tekst ook, ofschoon ik graag toegeef, dat ik helemaal geen bijbelkenner ben. Ik weet niet, waarom. Misschien, dat ik de stem er niet voor had, of zoiets, maar ik heb mij nooit geroepen gevoeld tot ernstige studies daarover. Maar ja, dat geeft niet. Ik heb het toch wel aardig ver geschopt voor mijn doen. Dan gaan wij weer verder.

- x - Gevraagd wordt naar het woord: rebis.
Zou ik U niet kunnen zeggen. Ik dacht, dat een rebus tegenwoordig iets was, waarmee je geld kunt krijgen zonder last te krijgen met de loterijwet. Maar rebis? Ik weet het eerlijk niet. Ik zal kijken, of ik het van een ander te weten kan komen, maar ik weet het niet.
- x - Is muziek van eeuwen her voor U waarneembaar? Is alle muziek van vroeger in de aether.
- Als dat waar was, wat zou dat een lawaai geven dan. Neen, wel kunnen wij alle muziek reconstrueren, wanneer wij teruggaan tot de tijd, dat zij werd voortgebracht. Maar wij kunnen ze niet meenemen en zij is niet gelijktijdig in de aether.
Ik kan mij begrijpen, hoe U tot zo'n vraag komt, want er is een theorie, heb ik mij laten vertellen, dat alles, wat als trilling eenmaal aanwezig is, niet meer helemaal uitsterft.
Dat kan wel zo zijn, maar dan is altijd de laatste muziek de luidruchtigste, zeker in Uw tijd. Ik bedoel, dat er tegenwoordig soorten muziek zijn, die het zelfs winnen van Wagner en glorieus ook. Ik bedoel niet, wat muziek betreft, maar wat lawaai betreft. Maar goed, dat heeft er weinig mee te maken. Maar nu moet U eens goed luisteren.
Wanneer ik terugga tot een bepaalde tijd - want de tijd is voor mij een lijn in de ruimte, een functie van beweging in de ruimte, als U het zo wilt zeggen - dan kan ik dus de muziek horen b.v. eh.....de "Ode aan Ré", of het "Zonnelied aan Amon". Maar dan moet ik werkelijk terug gaan tot die tijd en die plaats. Op die manier is alles dus wel altijd aanwezig. Maar niet zo maar ongebreideld in de aether. En daar ben ik blij om ook.
- Er zijn mensen, die leren, dat onze sferen in de aether liggen. Maar in een dergelijk geval zou ik niet graag in deze aether meer willen zijn. Zelfs een te veel van het beste bederft nog de eetlust. En dan al die muziek. Neen, hoor!
- Maar alle muziek bestaat voort, omdat de tijd een reeks van momenten is, die elk voor zich eeuwig, onuitblusbaar en onveranderlijk deel uitmaken van het totaal der Schepping, zoals het in de Schepping bestaat. Ook wanneer zij voor ons niet gelijktijdig waarneembaar zijn.
- Ik vind maar, dat ik mij beter gewerd heb, dan bij die vorige vraag.
- x - Kunt U ook muziek horen, die nu op aarde wordt gemaakt?
- Ja, zelfs op het ogenblik. Maar dat komt, omdat ik op het ogenblik in een medium zit. Maar anders is het weer anders. Laten wij het anders zeggen.
- Ik kan de muziek, die op aarde wordt gemaakt, horen, omdat zij beleefd wordt door degene, die de muziek hoort, of de muziek maakt. En dus in zijn gedachten een beeld van die muziek draagt. Duidelijk? Geen antwoord? Dan schijnt het toch niet zo heel erg duidelijk te zijn. Nu, als niemand er iets van wil zeggen, dan de volgende vraag maar.
- x - In het vorige verslag was sprake van het verschil tussen de Apostel Johannes en de Profeet Johannes. Wie was nu die Profeet Johannes?
- De Profeet was een Anachoreet, die leefde op een eiland.....hoe heette dat ook weer zo gauw.....rathmos. Hij leefde echter daar zolang nadat Johannes daar weer was weggegaan, dat men door zijn geschriften, die sterk doen denken aan de Evangelien en daar een aanvulling op vormen, meende, dat hij identiek was met de lievelingsleerling van Jezus. Maar dan komen wij al heel gauw terecht bij de sagen en legenden.
- Er bestaat ook nog zoiets als de Präesterkoning Johannes. Dat was een doodgewone.....hoe heet dat ook weer?.....een opperhoofd van de een of andere Mongolen- of Tunguzenstam. Van hem werd ook al gezegd, dat hij de lievelingsleerling van Jezus was. De mensen denken dat graag zo.
- Maar deze profeet was een man, die in Griekenland geboren was, zich sterk in het Christendom heeft ingeleefd en daar dan ook zeer veel over heeft beleefd en veel heeft geschreven, terwijl hij ook veel visioenen heeft gehad, die hij ook al heeft neergeschreven met een zekere interpretatie daarvan.
- Voor de meeste mensen is interpretatie een twijfelachtig geval. Er staat b.v., dat het getal van het dier was 666. Nu, sindsdien zijn er al heel wat beesten met het aangezicht eens mensen geweest.

Hitler is er één geweest, maar die is dood. Stalin is ook al dood. Welk beest hebben wij eigenlijk op het ogenblik? Ik wil maar zeggen, zoiets passen zij maar op een ieder toe. Op zichzelf is het gezicht waarheid, maar de interpretatie is zo moeilijk daarvan, dat je het maar uit je hoofd moet laten het te interpreteren, met alleen een beetje kabbalistisch letter-gegoochel. Dan moet je nog heel wat meer afweten van kabbalistiek, mystiek en symboliek enz.

Ik hoop maar weer, dat het een goed antwoord is, hoor. Als het niet zo is, mag je het rustig zeggen.

- x Bedoelt U daar de Openbaring van Johannes mee?
- Ja, dat zit ik net te vertellen.
- x Maar hiermede hebben wij nog geen antwoord op de vraag: Wie was nu de Apostel Johannes en wie was nu de Profeet? Want de Profeet was degene, die de voorloper van Jezus was.
- Neen. U bent in de war met Johannes de Doper.
- x Dat weet ik wel. En dan was de andere Johannes de ziener van Pathmos, de lievelingsleerling van Jezus. Wijkt U niet heel erg ver af van de vraag in Uw antwoord?
- Helemaal niet, waarde vriend. U kunt hem s traks nog eens doorlezen, als U wilt. De vraag was: Wie was nu de Profeet? En dat heb ik toch zo goed verteld, als ik maar kon. Daarmee ben ik dus niet op zijwegen gegaan.
- x Ik dacht, dat U iemand anders aanhaalde.
- Neen, ik haal niemand anders niet aan. Laten wij het zo zeggen, dat ik U misschien in dit geval heb misverstaan, of U mij. Dat U misschien heeft misverstaan, wat er gevraagd werd, waaruit een misverstand voortvloeide, zodat U misverstond, wat ik zeide, waardoor wij nu tegen elkaar zitten te praten.
- x Een sophisme, maar goed.....
- Het is geen sophisme. U kunt het sophisme noemen, maar een sophisme is over het algemeen een verdraaiing van de waarheid. En ik ben er mij niet van bewust, dat ik mij daaraan schuldig heb gemaakt. Ik heb de waarheid zoeven alleen op een zodanige manier geformuleerd, dat de waarheid de waarheid kon blijven, ofschoon het slechts ten dele waar ware, dat deze waarheid geheel waar zou kunnen zijn, indien de waarheid, zoals door mij uitgedrukt, de gehele waarheid en niet alle waarheid ware.
- x Mijn hemelse goedheid!
- Neen. Daar heeft de hemelse goedheid niet mee te maken. Maar dit is wel weer een sophisme, omdat het wel een onjuistheid behelst. Als U het naleest, kunt U dat misschien wel vinden. Maar ik geef U daar gaarne toe, dat het met mij niet zo eenvoudig vliegen vangen is, om de eenvoudige reden, dat ik meestal te rap van tong ben. Maar in dit geval nu en nu zonder gekheid: Wie was de profect, waar het om ging? Dat was de ziener van Pathmos, zoals U hem heeft genoemd. U kunt dan hoogstens zeggen, dat Johannes de Doper voor U de Profeet is. Maar Johannes de Doper is nu eenmaal bekend als Johannes de Doper.
- x De wegbereider; een wegbereider, dus een Profeet.
- Die conclusie trekt U. Maar als regel: niemand zegt het. Aangezien Johannes.....die man van Pattmos.....
- x De Apostel.....
- Neen, dat was hij juist niet. Daar gaat het nu juist om. Volgens, wat wij hier verklaren en menen zeker te weten, is de man van Pathmos niet identiek met de lievelingsleerling van Jezus, de Apostel Johannes.
- x Maar dat staat in de Schrift, dat hij identiek was. Leest U maar de Evangelien.
- Waar?
- x Dat kan ik U zo spoorlags niet zeggen.
- Ik heb het nooit gevonden.
- x In de Heilige Schrifft wordt naar voren gebracht, dat de lievelingsleerling van Jezus dezelfde was als de ziener van Patmos. Om het geloof werd hij verbannen naar Pathmos.
- Wat U hier aanhaalt staat in geen geval in de Heilige Schrifft. Misschien in de Handelingen der Apostelen. Maar de Handelingen, waarom het hier gaat, zijn pas na het Concilium van Nicea vastgelegd. Dus niet bepaald de Heilige Schrifft. Maar laten wij daar niet over twisten.

U heeft Uw opvatting en ik heb de mijne. Laten wij beiden ons weegs gaan en onderzoeken, of zij gelijk hebben, of dat het alleen maar onze eigen opinie is, die ons dwingt te menen gelijk te hebben. Dat lijkt mij wel het verstandigste.

(Noot van Redactie: In de Statenvertaling van de Bijbel is over het identiek zijn, of niet, van Johannes en de ziener van Pathmos, ook in Handelingen, niets definitiefs te vinden. Wel zou men dit kunnen vermoeden aan de hand van Openbaringen I 1-2).

x In het heden, zowel als in het verleden heeft elk land zijn wijze gehad de doodstraf ten uitvoer te laten brengen. (Hier worden een aantal voorbeelden gegeven). De Romeinen het Kruis. Kan men hieruit concluderen, dat de Romeinen Jezus om het leven hebben gebracht, of hoe zit dat eigenlijk?

- Ja. Als het gaat om het feit, wie Jezus heeft gekruisigd, dan zijn dat de Romeinen geweest, want zoals terecht wordt opgemerkt, was de kruisiging de Romeinse wijze van terechtstelling. Zij waren lang niet de enigen, hoor. Evenals met die gifbeker van de Grieken. Bovendien waren het alleen maar kenmerkende methoden, want er waren nog andere ook daar en niet eens leuke. Maar goed.

x Wij kunnen hieruit dus wel vaststellen, dat het de Romeinen zijn, die Jezus gekruisigd hebben - zij het dan op verzoek, aandrang van enz - van het Joodse volk, gezien het feit, dat de Joden toch schijnbaar voor Pilatus hebben staan roepen: "Zijn bloed kome over ons en onze kinderen". Waarbij dus blijkbaar de bloedschuld wordt gedragen door de Joden, ofschoon de zaak werd uitgevoerd door de Romeinen. Zo zou ik het zeggen. Commentaar? x Wie heeft eigenlijk het dogma in de wereld gebracht. Het is toch eigenlijk zo eenvoudig om te leven als mens volgens godsdienstige bestemming? - Wat zal ik zeggen? Een dogma is een onbewijsbare leerstelling, die door de gelovigen moet worden aangenomen. Ik denk, dat degenen, die het dogma de wereld in geschopt hebben, de leraren waren, die hun leerstellingen niet konden bewijzen. Want dan heb je een dogma. Maar in de wetenschap heet het: een axioma.

Een axioma is een grondstelling, die je aanneemt en waarmee je gaat werken, maar die je later eventueel wel zult wijzigen, dit noodzakelijk is. Maar ook niet direct graag, hoor.

Denk maar eens aan de oude Griekse wijzen, die stellingen in de wereld brachten als axioma's, die in de middeleeuwen zelfs nog de mensen er een hele tijd vanaf hebben gehouden om de waarheid te aanvaarden. Maar goed.

Een dogma betekent een verkondigde leerstelling, die men niet bewijzen kan. Ik voor mij geloof niet, dat men recht heeft iets, wat men niet bewijzen kan aan anderen als onomstotelijke waarheid op te leggen. Wij kunnen hoogstens bezien in zijn ethische waarde en moeten dan zeggen, dat een dogma een regel is van vereniging of kerk, waarbij deze voor het lidmaatschap eist, dat deze stelling wordt aanvaard.

In een dergelijk geval zijn het dus de lichamen, die deze dogma's verkondigen en de aanvaarding daarvan van hun lidmaten eisen - niet ledematen, hoor -. Anders zou je kunnen zeggen: Mijn eksterogen moeten het dogma aanvaarden: steek niet voor er regen komt.....

Maar.....je kunt rustig zeggen, dat het dezen zijn, die dan het dogma uiteindelijk hebben geschapen. Het eigenaardige is n.l., dat geen van de grote leraren een ander dogma heeft geschapen, behalve, dat er één God is en de mens tot die God kan komen. Dat was het enige in het begin. De rest is er in de loop der tijden zo bij gefabriceerd. Dat moet je dan maar niet kwalijk nemen. De leraren doen het niet. Die laten de mensen vrij. Maar een gewoon mens, die zijn medemens vrijlaat op het gebied van geloofs-zaken, juist wanneer hij eerlijk overtuigd is, nu, die vindt je maar heel moeilijk.

Toch heeft b.v. Jezus nooit gevraagd: "Wat ben je? Ben je een Jood, of een Romein? Aanvaard je mijn leer?" Dat heeft Hij nooit gezegd. Hij heeft alleen gevraagd: "Heb je vertrouwen in Mij?" Hij heeft nooit tegen b.v. Jairus gezegd: "Hoor eens, Ik zal graag je dochttertje voor je opwekken, maar.....zeg eens, waarde vriend, ben je al Christen? Ben je al ingeschreven?" Dat heeft Hij nooit gevraagd.

Maar ik heb wel horen verluiden, dat het tegenwoordig in Zijn naam

wel vaak zo is. Dat zij, wanneer je van hen een daad van Christelijke naastenliefde vraagt, eerst je doopceel lichten en zeggen: "Dat kunnen wij wel voor je doen, wanneer je in onze kerk hoort.". Zij willen overigens graag nog meer dan dat voor je doen, wanneer je in hun kerk komt.

Dat klopt natuurlijk niet. Maar je kunt er aan zien, hoe de mensen de zaak hebben verwrongen en verdraaid. Zo zit het met de dogma's ook, zou ik zo zeggen. Commentaar?

x Maar Jezus wist toch dingen, die de mensen niet wisten? En dat kan bij anderen toch ook zo zijn?

- Dan kunnen zij hoogstens zeggen: "Dat kun je op mijn gezag aannemen." Maar zij zullen nooit mogen zeggen: "Als je dat niet aanneemt, kom je in de hel of zoiets". Dus ik geloof heel graag, als bij mij een hogere geest, een leraar, meester of vriend komt en mij zegt: "Hoor eens, je moet een beetje verstandig worden, het is zo en zo," dan geloof ik het. Het is geen dogma. Helemaal niet.

Ik geloof, dat, omdat een wijzere geest mij dat zegt. Maar dan heeft die wijzere mij eerst ook wel degelijk bewezen, dat hij dat vertrouwen waardig is. Dat is nu juist het beroerde met een dogma.

Neem nu b.v. eens de Christenen. Zij zeggen: "Wij, de verkondigers van het Woord - hoe zij zich ook verder noemen - zijn de erfgenamen van de Apostelen!" Dan zou ik hen alleen willen vragen: "Waarom doen jullie dan ook niet wat Jezus aan de Apostelen heeft opgelegd? Gaat uit langs de wegen." Leg de handen op en genees de zieken in Mijne naam en de naam des Vaders, zoals Jezus dat gezegd heeft. Waarom bouwen jullie dan kerken?"

Jezus heeft dat tegen de Apostelen helemaal niet gezegd; Hij heeft gezegd: "Ga van stad tot stad en verkondig Mijne leer." Waarom moeten jullie dat dan zo anders doen? Als zij zouden doen precies, wat die Apostelen gedaan hebben, dan zou ik zeggen: Hebben zij het recht om gehoord te worden? Maar ik kan die dingen niet met elkaar in overeenstemming brengen.

Als zij bij mij komen en mij zeggen b.v. : "Maria is lichamelijk ten hemel gevaren"....Op zich iets, waar ik misschien nog over zou willen praten.....dat is een feit. Dat moet je aannemen. Dan zeg ik: "Hoe zit dat eigenlijk? Met welk recht zeg je mij dat?" Jezus heeft gezegd: "Armoede! Jullie bouwen kerken en hebben een hoop kapitaal in de dode hand. Waarvoor dan eigenlijk?" "Ja, maar dat hebben wij nodig voor ons werk!"

Jezus heeft de Apostelen gezegd, dat zij op de weg niet eens een tweede paar sandalen mochten nemen. Hebben jullie dan een hele organisatie nodig? Enz. enz.

Dan zou ik mij tegen een dergelijk dogma lelijk kunnen gaan verzetten. Vaak eerder, omdat het een dogma is, dan omdat ik de waarheid ervan betwijfel. Ik wil aanvaarden, wat voor mij waarheid is of lijkt, omdat het wordt gezegd door degenen, die ik vertrouw. Maar verder dan dat wil ik niet gaan.

Ik meen, dat ik, juist krachtens het feit, dat ik als geest en verschillende koren als mens geboren ben uit de Goddelijke Kracht, het recht te hebben om binnen de Goddelijke Kracht mijn weg te gaan en die weg te kiezen naar mijn beste inzichten, zoals ik geschapen ben en zoals dit voor mij te verwerken en te aanvaarden is.

En ja, je ziet het misschien wel aan mij. Ik houd er niet van om als een schaap met de kudde mee gedreven te worden. Ik huppel er hoogstens achteraan. Ik zou zeggen: dat is dat.

x M.a.w.: U acht zich niet verplicht iets te aanvaarden, wat U niet begrijpen kunt.

- Ja, juist. Want als ik alles accepteer, wat ik verwerken kan, of wat ik geloven kan.....Ik geloof n.l. iets, wat ik niet verwerken kan.

Ik geloof in God. Ik kan het feit, dat God er is en dat hij zo of zo is, niet verwerken. Maar ik geloof, dat Hij bepaalde eigenschappen heeft. Geloof, maar dat leeft in mij. Dat geloof is er niet, omdat een ander mij dat zo zegt, maar omdat dat zo in mij bestaat. En dat kan ik ook rustig aannemen.

x Wat U zegt slaat dus op een beter weten, want dat is het geloof?

- Neen. Het is niet beter weten dan weten. Het is juist een niet-weten. Geloven is een niet-weten, dat geboren wordt uit een innerlijk kennen. Dat zou men ook weer een sophisme kunnen noemen, maar het is waar.

Want in mij geloof ik tenminste, leeft een deel van het Goddelijke. De adem Gods, zo U wilt.

Krachtens deze kracht of adem, ken ik natuurlijk ook de God, waar ik uit ben voort gekomen. Maar ik ben er mij niet van bewust. Ik weet er niets over. Ik hoop er eens iets van te weten. Commentaar?

x Als het heelal oneindig?

- Ja. Het heelal is oneindig. Want wij kunnen daaraan geen einde vaststellen. Zo het heelal al einidg mocht zijn, is dit voor ons niet vast te stellen en blijft het dus voor ons een oneindigheid. Wij zouden ons echter een toestand in kunnen denken, waarin wij vaststellen, dat er buiten het Al meer bestaat. In dit geval zou het dan een in zichzelf besloten oneindige Oneindigheid zijn, D.w.z. begrensd ten opzichte van de buitenwereld, maar in zich zodanig van structuur, dat geen grens kan worden vastgesteld.

Ik vind het van mijzelf maar heel knap gezegd.

x Mag ik U een vraag stellen. U speciaal, want U bent er debet of credit aan. Enkele weken geleden werd hier behandeld het zien van de geest over een eskimo en een neger. U hebt dat zo gezegd uitgelegd. Maar U hebt ter zelfder tijd ons gezegd: Over iemand, die is overgegaan, maar het niet weet. Je ziet een vriend, gaat naar hem toe, wilt hem aanspreken, maar hij loopt dwars door je heen. Dat gaat dus wel. Maar die neger en die eskimo hadden de grootste moeite om een boompje aan elkaar voor te stellen.

- U vergeet hierbij één ding: dat die ene persoon aardgebonden is en dus met al zijn gedachten op het aardse gericht. Zodat hij vanuit de hem omringende gedachten dus een volledig beeld van een aardse werkelijkheid ontvangt, die hij ziet, door eigen weten en kennen voor kan stellen. Bij het herkennen van de persoon - gedachte - gaat hij dus op de persoon toe, meent die persoon te zien en bemerkt, dat deze hem negeert. A.h.w. door hem heen loopt.

Ik zou zeggen, ik vond het voorbeeld niet zo heel gek gekozen. Maar ik schijn mij daar al weer in vergist te hebben.

Is het nu zo accoord? Dan ga ik weg. U krijgt een volgende spreker, waar aan U ook nog vragen moogt stellen.

Goeden avond.

-o-o-o-o-o-

Goeden avond, vrienden,

Wij kunnen dan verder gaan met de "Vragenrubriek", waar onze vriend Henri terug geroepen is. Hij heeft zich n.l. aan een wijze van uitwijding schuldig gemaakt, die wij niet bevorderlijk vonden voor de verdraagzaamheid. Dit geldt voor de wijze van betogen. (Debat over Johannes, elkaar voortdurend in de rede vallen. Red). Wij kunnen de inhoud onderschrijven, maar de wijze waarop niet. Henri heeft dus gefaald en dientengevolge neem ik de zaak nu over. Wat is de volgende vraag?

x Zoals men zich de techniek van pianospelen eigen kan maken, moet het toch ook mogelijk zijn zich de techniek van het denken eigen te maken. Zijn daar oefeningen voor? Is dat mogelijk?

- Inderdaad bestaan hier oefeningen voor. Wij kennen daarbij o.a. de geheugenoefeningen, de begripsoefeningen, gebaseerd op het vastleggen van een gehele waarneming in één keer in het herinneringsvermogen en het dan later ontraadselen daarvan. Wij kennen dan een vergroting van de scherpzinnigheid - dus versmolde denkreactie.

Al deze wijzen van vergroting voor het denkvermogen worden op aarde onderwezen, enkelen daarvan zelfs door meer zakelijke en profane instellingen, andere door esoterische scholen. Moet ik hierover nog meer mededelen? Is dit antwoord voldoende? Dan mag ik U verzoeken over te gaan tot de volgende vraag.

x Waarom bestaat het veelvuldige?

- Omdat alleen in dit veelvuldige het verschil tot uiting kan komen. God is het ene. Maar het ene kan als het ene zich niet kenbaar zijn. Ook wij, deel zijnde van het ene, kunnen nooit komen tot het kennen van andere delen van het ene, tenzij wij ons van de grenzen tussen ons en deze andere delen bewust zijn.

Zo betekent elk ervaren een splitsen van een ervaren in tegendelen, die elkaar als ervaringen in ons wezen volkomen aanvullen en volkomen kunnen opheffen.

Op deze wijze komen wij dan uit de veelvuldigheid tot de eenheid, zoals uit de drievoudigheid van uiting waar de Godheid naar voren komt.

Is dat antwoord voldoende voor U? Heeft iemand nog iets toe te voegen aan deze vraag?

x Is er nu een éénheid of een veelheid?

- Een éénheid, die een veelheid is. Vanuit God nemen wij aan, dat alles één is. Wij kunnen deze stelling niet bewijzen, maar vinden haar aanne- melijk, gezien de ervaringen, die wij hebben gehad.

Wij nemen verder aan, dat het hoofdzakelijk is een veelheid rond ons te zien, omdat wij zonder deze veelheid niet tot een realisatie van ons eigen wezen kunnen komen. Dit getuige de noodzaak tot stoffelijke incar- natie om zo te komen tot een grotere kennis van het eigen "IK".

x Volgens een recent rapport van de Nederlandse Academie van Wetenschappen, is wetenschappelijk aangetoond, dat onderzoek met de wichelroede geen prac- tische betekenis heeft en apparaten tot bestrijding van aardstralen tot het terrein der kwakzalverijen behoren. Hoe luidt ter zake Uw mening?

- Deze mening, ofschoon reeds eerder meerdere malen openbaar kenbaar gemaakt zal ik nogmaals kort samenvatten.

Het fenomeen der wichelroede berust op de instelling van de persoon en diens eigen zenuwreacties, niet op de roede als zodanig. Waar men niet in een persoon voortdurende dezelfde omstandigheden kan wekken voor een exper- iment, gezien de vele omstandigheden op de persoonlijkheid mede van in- vloed, kan nooit worden gesproken van een werkelijk wetenschappelijk onderzoek van het wichelroede lopen, waar men niet in staat is, alle voor- waarden bij voortduring volkomen gelijkelijk te scheppen.

Verder het testen van wichelroede-lopers tegenover elkaar is een on- mogelijkheid, waar een verschillende instelling een verschillende reac- tie kan veroorzaken. Dit geeft een schijnbare onbetrouwbaarheid van het wichelroede-lopen.

Indien iemand echter als wichelroede-loper werkt, zal hij reageren op invloeden, die uit de aarde voortkomen, ofwel op elementen, die zich in de aarde bevinden.

Deze reacties zijn - dit is in de praktijk genoeg waar te nemen - mees- tal wel juist, of zo goed als juist. Waar dit echter niet wetenschappelijk met apparatuur, of door niet-begaafden kan worden gelimiteerd, wijst men deze bewijzen echter meestal af.

Degenen, die zich daar voor interesseren kunnen een dergelijk geval naslaan in de Amerikaanse kranten en tijdschriften, waarin ongeveer een half jaar geleden werd gesproken over iemand, die met een roede voort- durend water aanboorde, ook waar wetenschapsmensen, geologen, verklaar- den, dat geen water aanwezig was. Het proces werd gevoerd om het feit, dat een door deze persoon op een dergelijke plaats geboorde put niet vol- doende water gaf. Hieruit blijkt wel, dat deze mens, die ook wetenschap- pelijk ook werd veroordeeld als kwakzalver, door zijn groot aantal juiste prestaties dan toch schijnbaar beschikte over iets, wat de wetenschap niet kent.

Ten opzichte van aardstralen zij opgemerkt, dat aardstralen bestaan en afscherming daarvan inderdaad mogelijk, maar niet alle apparaten daarvoor aanbevolen of gebruikt, ook inderdaad een goede afweer daar tegen scheppen.

De beste apparaten berusten op kleine stromen in een laspunt van edele metalen. Deze apparaten zijn echter geen onderdrukkers van aard- stralen, doch slechts spreiders. Zij spreiden de te scherpe samenbunde- ling. Dat niet alle apparaten betrouwbaar zijn, is juist. Dat sommige apparaten echter wel resultaten bereiken, ook bij schijnbaar niet sugges- tief te beïnvloeden wezens als planten en dieren, is, naar ik meen, ofschoon dan niet wetenschappelijk toch profondervindelijk wel bewezen.

Hieruit volgt dat de citeerde conclusie van het genoemde instituut m.i. voorbarig en onjuist is.

Ik hoop, dat dit U voldoende is.

x De volgende vraag werd drastisch bekort i.v.m. de plaatsruimte. Vragers stelt, dat op het bevolkingsregister te Rome dezelfde "comedies" zijn voorgesteld i.v.m. overbevolking als het medium naar voren bracht. Zie...

is alleen geboortebepanking, Birth-control, de oplossing. Al het andere wordt slechts voorgestaan door verblinde sectariërs en betekent de ondergang van de beschaving. Dat de aarde nog meer mensen kan bergen is z.i. een Utopie. Hij wijst op resultaten van hulp aan ondervoede gebieden; wordt geabsorbeerd door bevolkingstoename. Dat het evenwicht der natuur door de mens is verstoord en vele schepselen zijn of worden uitgeroeid. Z.i. is de cosmisch een mens niet meer of minder dan b.v. een vlieg.

Vraag: Hoe denkt U uit cosmisch - niet menselijk - oogpunt over dit vraagstuk?

Ik mag opmerken, dat in dit vraagstuk verschillende stellingen worden geponeerd, die m.i. onbewezen en voor U voorlopig onbewijsbaar zijn. Als b.v. het feit, dat de aarde niet meer mensen zou kunnen dragen, dat er behoefte is aan Flora en Fauna zal niemand ontkennen. Maar een zodanige verstoring van het natuurlijke evenwicht heeft reeds plaats gehad, dat een terugwinnen van het natuurlijk evenwicht toch niet meer mogelijk wordt in de eerste 100.000 jaar, zodat wij dit terzijde kunnen stellen.

T.a. v. het dier hebben wij hierover reeds vaak genoeg gesproken, maar menen, dat de mens, gezien zijn werkelijke meerderheid volgens de "Law of the Jungle", "De Wet van de Wildernis", wanneer hij het zwakkere als zijn prooi neemt, hiermede natuurlijk handelt i.v.m. de wetten, die in de mens als in alle roofdieren - waaronder ik ook de mens psychisch rangschik - nu eenmaal zijn ingeschapen. Een rigoreuze controle op de geboorte zou het spontaan creëren van een nieuw wezen uitsluiten. Het is juist het afwezig zijn van deze spontaniteit, waartegen ik mij ten sterkste verzet, waar juist deze spontaniteit bij de wording van een mens vaak betekent een veel-grotere vitaliteit enz. enz.

Ten opzichte van de steun, die wordt gegeven aan de onontwikkelde gebieden ben ik het niet geheel eens met vraagsteller, dat alles wordt geabsorbeerd alleen door een bevolkingsaanwas. Deze hulp wordt n.l. voor een deel gebruikt tot vergroting van de productie. Deze zal op de duur, waarschijnlijk eerst in 50 tot 100 jaren, inderdaad een verbetering van de levensstandaard met zich brengen.

Naarmate de levensstandaard stijgt, zal de bevolkingsaanwas dan afnemen. Ik zou er verder op willen wijzen, dat niet alleen sectariërs afwijzend staan tegenover een ongelimiteerd opgelegde geboortecontrolé.

Ik ben het met vraagsteller eens, wanneer deze meent, dat vele kinderen onverantwoord in te grote gezinnen op de wereld worden gebracht; dit al te vaak om hierdoor grotere revenuen van de gemeenschap te kunnen verwerven.

Dat dergelijke dingen niet juist zouden zijn, kunnen wij, meen ik, geen van allen beweren.

Mijn mening in cosmisch opzicht is deze: de cosmische wetten laten zich niet dwingen door de mens. Wanneer de mens te veel de wereld overbevolkt, dan zal de mens evolueren op een zodanige wijze, dat volgende mutatie vanzelf en natuurlijk een beperking der geboorten met zich brengt. Het lijkt mij dus niet noodzakelijk hier door dwang in te grijpen. Ik kan mij echter voorstellen, dat mensen metenig inzicht het niet verantwoord vinden een te groot gezin te vormen in de huidige wereld.

God, of de Goddelijke Fracht, of de cosmische wet bestuurt het gehele Al. Zou de mensheid dan door deze wet niet worden geregeerd? Het evenwicht, dat verstoord is, is slechts schijnbaar verstoord. In de cosmos telt dit niet. Dit ogenblik, dat U zo gewichtig lijkt is minder dan een seconde in de eeuwigheid. Waarom zoudt gij U dan hierover opwinden en druk maken? Handel voor Uzelf verantwoord en zorg, dat, zo gij kinderen hebt gijzelve, zonder bedelen bij anderen of ondersteuning als recht van anderen te eisen, Uw kinderen alles kunt geven, waardoor zij tot goede en edele mensen kunnen worden. Ik meen, dat men dan meer heeft gedaan voor de wereld, dan door mede te helpen een geboortebepanking ook aan anderen op te leggen. Ik meen, dat dit voldoende is?

Er is gezegd, dat wie eenmaal een weg volgt, daar niet meer vanaf mag gaan. Hoe weten wij, dat wij een weg volgen?

Wie een weg gaat, zal aan het landschap wel merken, dat hij een weg volgt. Wie in het leven een weg volgt, bemerkt zeer snel, dat elke afwijking een innerlijke bitterheid veroorzaakt en een innerlijke onvrede

of onrust. Hierdoor gewaarschuwd zal hij kunnen terug keren tot het pad, dat hij, of zij, volgde.

x Is dat dan zo eenvoudig?

-

Zo eenvoudig is het. Leef zó, dat je steeds vrede kent in je zelve. Dat je steeds jezelf verantwoord gevoelt tegenover God en de mensen. Dan volg je de weg. Wanneer U daar vanaf wijkt, dan kunt U dit - tenzij U overgaat tot zelfbedrog - dit zeer snel zelf ontdekken, nietwaar?

Ik geloof, dat wij hiermede dan deze "Vragenrubriek" kunnen besluiten.

Ik dank U voor Uw aandacht en geef het woord over aan de laatste spreker van deze avond.

-o-o-o-o-o-

Goeden avond, vrienden,

Mag ik van U een drietal onderwerpen om hierop een eindthese te bouwen.

ONTGOOCHELING, VADER, TWIJFEL, BOEK

De twijfel in ons wordt vaak tot een ontgoocheling, waar wij in de twijfel zelfs de waarheid verwerpen. Zó de Vader en Zijn Krachten verloochoenen en zoeken in de Gode letteren van het boek, dat, wat de Vader ons in het leven leert.

Hierop zal ik mijn eindthese bouwen.

De wereld leeft en ik leef.

Of.....leef ik wel?

"Er is een God", zo zegt men mij,

"Een hemel en een hel!"

Maar is dat waar?

Soms dunkt mij: ik ben mijzelve kracht

en uit mijzelve voortgebracht

kan ik mijn eigen wegen gaan.

Maar 'k sta dan plots tegen de muur van 't raadsel.

Hoe zijt gij dan ontstaan?

Ik heb de waarheid gezocht, overal, duizend maal

gehoord haar in woord en gezien haar in beeld.

Ik heb haar gelezen in boeken en er als kind mee gespeeld,

ik heb naar de waarheid gezocht!

Maar wat men mij als waarheid gaf,

dat smaakte na moeizame levensstocht

zo lauw, zo lusteloos, zo laf.

Het was mij een grote ontgoocheling

te zien, dat geen waarheid bestaat,

die onveranderlijk, eeuwig juist

in de wereld haar sporen ons laat

Maar toen ik niet meer verder kon,

toen smeekte mijn hart,

dat haast niet meer geloofde, om hulp.

tot een Kracht, waarvan ik aannam,

dat deze nog nooit, een mens in het leven bedroeg.

Ik zei: "Vader, Gij leven, waaruit ik ontsproot,

Geeft mij Uwe werkelijkheid en toon mij dan,

Wie en waar en wat Gij werkelijk zijt.

Want ik heb het gelezen in het boek,

maar ik kan er het boek niet verstaan.

Ik dacht soms, dat ik de waarheid had,
maar de waarheid werd mij weer tot waan.
Zeg mij, Vader, wat zijt gij?

Toen gewerd mij een licht,
Een licht, dat uit mijzelve kwam
En aan de vraag haar reden
aan het leven de doelloosheid ontnam.

Want biddend tot mijn God,
was ik in Zijn Rijk gekomen.
Het leven is God,
geen waan, geen begoocheling.
En vraagt men God naar reden?
Zou ik - als sterveling - het wagen,
God om reden en uitleg te vragen?

Ik mag niet. Ik geloof en weet diep in mijn "IK:
Ik maak van de hele wereld mij vrij,
térwijl ik dit licht nu steeds in mij draag.
Want de Vader is het antwoord
op elke bede en op elke vraag.

Goeden avond, vrienden.

-o-o-o-o-o-

T.u.a.:

Tot onze grote vreugde kunnen wij U mededelen,
dat de tweede oplage van ons brochure:

ZIEL, GEEST en STOF

thans verkrijgbaar is.

Wij vestigen er 'de aandacht op, dat hierna geén
nieuwe uitgave zal volgen.

De oplage bedraagt 75 exemplaren.

Prijs f 1,==

-o-o-o-o-o-